

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV LEÍRÁSA

Jóváhagyva Forráskút Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
82/2017. (VIII.22.) Kh. határozatával

1. FORRÁSKÚT HELYE ÉS SZEREPE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN

Forráskút a Dél-alföldi régióban, Csongrád megye nyugati részén, Bács-Kiskun megye határán fekszik, a Kiskunmajsa-Szegeddel összekötő 5405. j. út mentén. Több környező településhez hasonlóan a kiskundorozsmai pusztán, egykori tanyaközpontból fejlődött önálló településsé 1950-ben. Vasúti kapcsolattal nem rendelkezik, de néhány kilométerre elérhető a Szeged-Budapest fővonal. Az M5 autópálya balástyai lehajtója mindössze 7 km-re van a településtől. Forráskút a Mórahalmi Járás része, mely 10 települést foglal magában, területe 562 km², népessége 29.535 fő (2012-es adat). A járás központja Mórahalom város.

Forráskút megyék és járások határán, mégis a térség középpontjában helyezkedik el. Megfigyelhető, hogy a település 25 km-es körzetében szinte minden jelentős turisztikai központ vagy látványosság elérhető. Kiskunmajsa, Ópusztaszer, Mórahalom, Szeged, de autópályán még Algyő vagy Makó is fél órán belül megközelíthető.

Az alapfokú intézményellátás helyben biztosított, a magasabb szintű és szakellátásért a lakosok általában a járás- vagy megyeszékhelyre, Mórahalomra vagy Szegedre utaznak.

2. AZ IGAZGATÁSI TERÜLET SZERKEZETE ÉS FELHASZNÁLÁSA

Tájalkotó szerkezeti elemek

Forráskút termőterületeinek legnagyobb része, 58,5 6%-a szántóföldi művelés alatt áll, de jelentős területet foglalnak el a gyümölcsösök (6,48 %), és a szőlőterületek (1,84%) is. A településen található erdők (7,7 %) rendeltetési célja gazdasági és védelmi. Néhány nagyobb és több kisebb erdőfolt övezi Forráskutat. A védelmi célú erdők jelentős részét a mezővédő erdősávok teszik ki. Védett és rekreációs célú erdő nincs a településen.

Forráskút közigazgatási területén, a Dorozsma-Halasi főcsatorna mentén egyetlen ex-lege védelem alatt álló szikes tó található, mely felületének nagyobb rész Üllés közigazgatási területére esik. A település teljes igazgatási területe Érzékeny Természeti Terület kategória alá esik, mely a Kiskunsági nemzeti Park Igazgatóság illetékessége alá tartozik. A település igazgatási területén nagy kiterjedésű természetközeli állapotban megmaradt semlyékes területek találhatóak, melyeket természeti területként jelöl a terv. Forráskút közigazgatási területén két magterület és jelentős kiterjedésű ökológiai folyosó található. Magterület az Ülléssel közös szikes terület, és a Gyapjason fekvő horgászto tágabb környezete. Pufferterület és rehabilitációs terület nincs Forráskúton. A legjelentősebb kiterjedésű ökológiai folyosók a csatornák nyomvonalait követik, a vizes élőhelyekhez kapcsolódnak. Az ökológiai hálózatok fejlesztése csak tudatos zöldfelület növeléssel, zöldfolyosó-hálózat kialakításával történhet, ami nemcsak az élővilágot, hanem az emberi létminőséget is szolgálja.

Az erdő- illetve a mezőgazdasági területek közötti művelési ág-változás általában nem tartozik az építésügy hatáskörébe, de egy adott területnek az építési feltételeit nagyban befolyásoló területfelhasználási hovatartozását a két kategóriát illetően a Helyi Építési Szabályzat dönti el. A településszerkezeti terv az erdő- és a mezőgazdasági területeket nagyrészt a jelenlegi nyilvántartásnak megfelelően sorolja be. A település erdősültsége viszonylag egyenletes a külterületen, megfelelő mennyiségben találunk erdőfoltokat és mezővédő erdősávokat. Nagyfokú további erdősítés nem javasolt, elsősorban a nagy számú tanyára és az intenzív mezőgazdaság

jelenlétére való tekintettel. A mezővédő fásítás megtartása, további fejlesztése támogatandó a porterhelés csökkentése céljából.

A települést északnyugat-délkeleti irányban sűrűn behálózzák csatornák. A csólyospálosi határ közelében horgásztavat találunk, melynek környezetében idegenforgalmi jellegű fejlesztéseket irányoz elő a szerkezeti terv, elsősorban beépítésre nem szánt különleges területek kijelölésével. A szerkezeti terv záportározók helyére is javaslatot ad. A belterülettől északra tartós oldaltározó, a zombói határ közelében, a Dorozsma-Majsai főcsatorna és a Dorozsma-Majsai II. csatorna találkozásánál pillanatnyi tározó kialakítását javasolja a terv.

Gazdasági területek a külterületen

Az országos mellékutak nyomvonala mentén találunk „Gksz” gazdasági-kereskedelmi és „Gip” ipari övezeteket. Az 5405. j. úton a településtől délre meglévő Gksz övezet csatlakozik a belterülethez, Szeged felé az út másik oldalán pedig a volt TSZ telep bővült, szintén Gksz övezeti besorolást kapva. A belterületet északnyugati irányba elhagyva került kijelölésre egy Gip övezet, későbbi ipari park létrehozása céljából. Kisebb gazdasági területek elszórtan még jelen vannak a külterületen.

Beépítésre szánt különleges területek a külterületen

A horgászto mellett *Ki* különleges idegenforgalmi övezet, a belterület közelében a hulladékudvar (*Khull*), külterületen egy mezőgazdasági major (*Kmű*), a szennyvíztisztító telep (*Ksz*) és a belterülethez közvetlen csatlakozva egy különleges egészségügyi terület (*Ke*) szerepel különleges beépítésre szánt területként.

Beépítésre nem szánt különleges terület a külterületen

A horgászto körül kijelölt *Ktu* turisztikai övezet területei szerepelnek különleges beépítésre nem szánt övezeti kategóriában.

Mezőgazdasági területek

A külterületi népesség száma jelentős, kiterjedt tanyavilág jellemző a településre. A tanyák és szántóföldek „Má” általános, tanyás mezőgazdasági övezetbe kerültek. A 10%-ra emelkedett beépítési lehetőségek erősítik a külterületi élet, a helyben maradás lehetőségeit. A rétek, legelők „Mát” általános mezőgazdasági, természetes gyep övezetbe kerülnek, ahol a természeti értékekre való tekintettel kell megválasztani a hasznosítást.

A földhivatali nyilvántartásban a jelenleg érvényes helyi szabályzat hatályba lépésekor már szereplő tanyákon - OTÉK alóli felmentés alapján – lehetővé kell tenni, hogy a kialakult állapot figyelembe vételével birtokközponttá válhassanak a 2500 m² területnagyságot elérő telkek.

Természetközeli területek

A mocsár és nádas művelési ágú földrészletek kerültek ebbe az övezetbe. Területén építeni nem szabad.

Bányászat

A község területén védendő földtani értékek, földtani veszélyforrások nem ismertek. Szilárd ásványi nyersanyag lelőhely, bányatelek nem található. A község területét a Balástya I. – szénhidrogén, a Hódmezővásárhely XII. - szénhidrogén és az Üllés I. szénhidrogén bányatelkek fedik le. A szerkezeti terv tartalmazza a Forráskút-Üllés DN 100 földgázvezeték nyomvonalát. Feltüntetésre kerültek az olajkutak is védőtávolságukkal az igazgatási területen. A mélyfúrások veszélyt jelentenek a felszín alatti vizekre és a tó vízháztartására nézve, ezért a Bányakapitányságtól kérni kell, hogy intézkedjen a használaton kívüli kutaknak az érvényes országos jogszabályok szerinti szakszerű eltömítéséről.

Forráskút igazgatási területének felhasználása az új szerkezeti terv szerint

Rendeltetési kategória	Központi Belterület és csatlakozó beépítésre szánt terület	Külterület	Összesen	%	BIA szorzó	BIA érték
	<i>175,2</i>	<i>3491,8</i>	<i>3667,0</i>	<i>100</i>		
Beépített és beépítésre szánt	159,6	97,5	257,1		15,3	401,19
Falusias lakó - Lf	138,4	-	138,4		2,4	332,1
Településközpont vegyes terület - Vt	12,2	-	12,2		0,5	6,1
Kereskedelmi gazdasági szolgáltató ipari terület - Gksz	5,2	66,4	71,6		0,4	28,6
Ipari gazdasági terület - Gip	-	10,2	10,2		0,4	4,08
Különleges sport terület - Ksp	2,7	-	2,7		3,0	8,1
Különleges egészségügyi és fürdő terület - Ke	-	2,8	2,8		3,2	8,9
Különleges temető terület - Kt	1,1	-	1,1		3,0	3,3
Különleges szennyvíztisztító - Ksz	-	0,6	0,6		0,1	0,06
Különleges hulladék lerakó-kezelő - Khull	-	5,8	5,8		0,1	0,6
Különleges idegenforgalmi terület - Ki	-	1,5	1,5		1,5	2,25
Különleges mezőgazdasági üzemi terület - Kmü	-	10,2	10,2		0,7	7,1
Beépítésre nem szánt	15,6	3394,3	3409,9		43,1	16411,3
Országos mellékút - (KÖu) (belt.:3230,2m;kült.:9950,8m)	7,7	23,8	31,5		0,6	18,9
Gyűjtőút (kült.:20400,4m)	-	14,2	14,2		0,6	8,5
Különleges turisztikai terület - Ktu	-	23,4	23,4		3,2	26,6
Zöldterület (közpark) - Zkp	2,2	-	2,2		6,0	13,2
Erdőterület - Eg, Ev	3,1	722,4	725,5		9,0	6529,5
Mezőgazdasági terület - Má	2,6	2559,1	2564,0		3,7	9486,8
Vízgazdálkodási terület - V	-	13,5	13,5		6,0	81,0
Vízgazdálkodás - csatorna (23569,4m) - V	-	28,2	28,2		6,0	169,2
Természet közeli terület - Tk	-	9,7	9,7		8,0	77,6

A település új szerkezeti terve szerinti **biológiai aktivitásértéke összesen: 16812,5**

3. LAKÓTERÜLETEK

Forráskút összes beépítésre szánt területeinek (257,1 ha) több, mint fele falusias lakóterület besorolású (138,4 ha), ez tehát a legtipikusabb módja a beépített területek használatának. Más lakóterületi besorolás nincs a belterületen, ahol összesen 94 db beépítetlen lakótelek található. A lakások és lakótelkek számának távlati tervezése a demográfiai folyamatok függvénye. Az elmúlt évtizedben a település lakásállományának komfortfokozata nőtt, 10 év alatt a félkomfortos, komfort nélküli és szükséglakások aránya hozzávetőlegesen a felére csökkent. A lakások túlnyomó többsége földszintes családi ház, a ház körüli gazdálkodás is jellemző marad, a telkeken tehát a mező- és erdőgazdaság, valamint a terület rendeltetészerű használatát nem zavaró gazdasági tevékenységi célú építmények elhelyezését is lehetővé kell tenni. Az adottságoknak megfelelően tehát a falusias besorolás a jövőben is megfelelő. A tervezett lakóterületek hosszútávon is elegendőek lesznek.

4. VEGYES TERÜLETEK

A tervben kijelölt V_t településközponti terület a község központjában lévő intézmények, a Fő utca menti lakóházak és a Jókai utcában lévő általános iskola területét foglalja magába. Funkcióját tekintve lakóépületek mellett kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, hitéleti, nevelési, oktatási, egészségügyi, szociális, kulturális, közösségi szórakoztató szállás jellegű, igazgatási, iroda és sportrendeltetést is tartalmazhat. A kijelölt terület kompakt módon kijelöli a település központi magját (kivéve az iskolát), a fejlesztéseket ezen a területen belül indokolt végrehajtani amennyiben lehetséges, hogy ne terüljön szét túlságosan a faluközpont területe.

5. GAZDASÁGI TERÜLET

A gazdasági terület az ipari, valamint a kereskedelmi, szolgáltató övezet. A belterületen vagy tervezett belterületen belül helyezkedik el a Szegedi út települési bevezető szakaszán két oldalt gazdasági-kereskedelmi övezet, a Petőfi utca folytatásához hasonlóan. Az övezetekben lakóépület nem, legfeljebb a tulajdonos, a használó és a személyzet számára szolgáló lakások építhetők az OTÉK szerint.

6. KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

Különleges beépített illetőleg beépítésre szánt területként kezelendők a belterületen a következő területek:

1. Temető jelenlegi és bővítésre kijelölt területe, jele: „Kt”.
2. Sportterület, jele: „Ksp”.

8. KÖZLEKEDÉS

Az M5 autópálya balástyai csomópontja az 5422 j. úton haladva 5 perc alatt elérhető, így a község közúton rövid időn belül csatlakozhat az országos ill. az európai gyorsforgalmi úthálózatához.

Forráskúton halad keresztül az 5405 j. Soltvadkert-Szeged összekötő út. Az ezredforduló után érvénybe lépett országos közlekedésfejlesztési koncepció tartalmazta az 5405 j. út másodrendű úttá való kiépítését a tervezési kategóriának megfelelő műszaki paraméterekkel, melyre 2003-ban kiviteli tervek készültek. A projekt Forráskút belterületén az északi településkapu és a Csongrádi út közötti szakaszán megvalósult.

Az 5422 j. úton Balástya, az 5426 j. úton Üllés érhető el, utóbbin keresztül haladva Ruzsa és Öttömös érintésével juthatunk el a felújított 55.sz.másodrendű főútra, Baja és a Dél-Dunántúli régió felé. A település belterületi közúthálózatának gerincét az 5405 j. út átkelési szakasza képezi. a 2x1 forgalmi sáv hosszú távon is megfelelő lesz, a forgalom többszörös növekedése esetén merülhet ki a keresztmetszeti kapacitás.

Forráskút község közigazgatási területét az alábbi országos mellékutak érintik:

- 5405 j. Soltvadkert - Szeged összekötő út
- 5422 j. Balástya - Forráskút összekötő út
- 5426 j. Forráskút - Üllés összekötő út

A meglévő intézmények parkolási igénye közterületen biztosított, ill. biztosítható. A tervezett építmények járműveit minden esetben saját telken kell elhelyezni.

A községet a DAKK Zrt. helyközi járatai érintik. A járatok nyomvonala és jelenlegi megállói változatlanul maradnak. A szabványos méretű autóbusz öblök kiépítése minden megállóhelyen megtörtént, Szeged irányába fedett várókat telepítve.

A tervezett térségi kerékpárút nyomvonalának Forráskutat érintő szakaszát az 5405 j.út felújítási tervei tartalmazták, mely alapján a belterületi szakasz megvalósult.

Vasúti, vízi és légi közlekedési viszonylat és védőzóna a települést nem érinti.

9. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER

A település növényzete, a kertek, parkok, erdők, út- és térfásítások, termesztő felületek együttesen alkotják a település zöldfelületi rendszerét. A zöldfelületek együttese a település komplex rendszerének egyik alrendszere. Megkülönböztetését és önálló kezelését az indokolja, hogy a zöldfelületi rendszer döntően természeti alkotó elemek együttese, szemben a település többi, döntően művi részrendszerével, valamint az, hogy a zöldfelületi rendszer elsősorban a tágabb települési környezet természeti elemeivel, természeti részrendszerei által meghatározott. A zöldfelületi rendszer egyes alkotóelemei közötti szorosabb ökológiai kapcsolat, illetve a tágabb táji-természeti adottságoktól való függés teszi szükségessé az egyes zöldfelületek összességének egységes és önálló rendszerként való kezelését ökológiai szempontból.

A település legforgalmasabb útszakasza a Zsombót-Csólyospálossal összekötő, 5405-ös számú út. A forgalomból származó káros hatások mérséklésére elengedhetetlen az utat kísérő zöldsávok fásítása, és a zöldsávok szakszerű kialakítása, növényesítése. Forráskút belső utcái mentén csekélyebb a forgalom. Itt a környezetszennyezés általában kisebb mértékű, a gyalogosforgalom azonban nagyobb, így a bioklimatikus és a díszítő szerep meghatározó. Kis lombkoronájú fák, változatos cserjefoltok és zöldsávok telepítése javasolt.

Védelemre javasolt fák, fasorok:

- Temető mellett lévő hársfasor (*Tilia cordata*)
- Jókai Mór utcán, a sportpálya mellett húzódó nyár (*Populus sp.*) fasor
- Fő utca és Jókai utca sarkán álló platan (Platanus x hybrida) fa

A zöldfelületi rendszer szerkezeti jelentőségű elemei még a közparkok. A *Fő teret* a közelmúltban felújították, új kiselemes burkolatú járdák kerültek kialakítására, valamint új utcabútorokat helyeztek ki. Itt található a település II. világháborús emlékműve is. A park jól fásított. Közepes és nagy lombkoronájú fák találhatóak itt, melyek növényegészségügyi állapota megfelelő.

A *Jókai utcai közpark* területén tényleges közparki funkció, utcabútor, dísznövény kiültetés, köztéri alkotás nem található. A zöldsávban néhány fa került kiültetésre vegyesen az ott lakók által. A terület szomszédságában található a település iskolája és sportpályája, így már jelenleg is frekvenciát, kedvező fekvéssel bír. A közelmúltban elkészített tanulmányterv javaslatot fogalmaz meg a Jókai utca Általános Iskola és sportpálya közötti szakaszának fejlesztésére.

A település újonnan kijelölt lakóterületeihez kapcsolódóan új közparkok létesítését irányoztuk elő. A parkok környezetében lakók szabadidős lehetőségeit szolgálja ki, mindamelllett, hogy fontos részét képezik a települési zöldfelületi hálózatnak. Kialakíthatunk pihenőtereket padok, árnyékoló pergolák elhelyezésével. Fontos, hogy maradjon egy nagyobb, összefüggő gyepfelület, mely a mozgást igénylő szabadtéri tevékenységek vagy közösségi megmozdulások színteréül szolgál. Fontos a parkok háromszintes növényállományának kialakítása, mely tovább növeli azok kondicionáló hatását.

Jelentős zöldfelülettel bíró intézmények az *Iskolakert*, az *Óvodakert*, a *Polgármesteri Hivatal*, *Könyvtár előtti terek*, a *Templomkert* és a *Jerney Iskola*.

10. VÍZELLÁTÁS

A község területén a vízkivételi műveket és vízellátó vezetékhalozatot az Alföldvíz Zrt. üzemelteti.

A KEOP keretében végzett hálózat rekonstrukció, vízminőség javító munkálatok, ill. az új mélyfúrású kút tapasztalati adatai még nem állnak rendelkezésre.

A község vízellátó hálózatán feltüntettük a tűzcsapok helyét, és ellenőriztük a telepítési távolságokat, melynek eredményeként megállapítható, hogy az alábbi utcákban kell földfeletti tűzcsapokat telepíteni: Tömörkény u., József A. u.(4 db), Fő u. (2 db), Szegedi út, Dűlő út, Ady E. u., Petőfi u., Zrínyi u. és Tanácsköztársaság u. A településen található magas tároló.

A beépítésre kijelölt, de még fel nem használt területek (lakó- és gazdasági területek) vízellátása a meglévő hálózathoz kapcsolódva mindenütt megoldható hálózatfejlesztési tervek elkészítésével. A tervezendő vezetékek átmérője nem lehet kisebb 80-100 mm-nél a hálózatra felszerelendő tűzcsapok megfelelő vízkibocsátása érdekében.

11. SZENNYVÍZELVEZETÉS ÉS TISZTÍTÁS

A községben 2015-ben kiépült a szennyvízelvezető hálózat.

Négy község (Üllés, Forráskút, Zsombó és Bordány) részére épült Az igazgatási terület déli részén szennyvíztisztító telep, korszerű tisztítási technológiával és megfelelő kapacitással.

A létesítmény rendeltetése a Bordány, Forráskút, Üllés és Zsombó településeken keletkező szennyvizek összegyűjtése, befogadása és tisztítása. A keletkezett szennyvíz kommunális eredetű, tisztítása Forráskút 044/120 hrsz. alatti területén megépült szennyvíztisztító telepen történik.

A mechanikai szennyvíztisztítást követően egy egyedileg méretezett, SEMI SBR és szakaszos betáplálású, SBR biológiai tisztítási technológiájú szennyvíztisztító rendszer került beépítésre, mely úgynevezett aktív eleveniszapos, időciklusok alapján, oldott oxigénszint szabályozással működő, totáloxidációs szennyvíztisztítási folyamatot tesz lehetővé. A szennyvíztisztító telep kapacitása 1200 m³/d, ami tartalmazza 70 m³/d szippantott szennyvíz fogadását is, a telep biológiai kapacitása 11 750 LE.

A tisztított szennyvíz bevezetésének helye a Dorozsma-Halasi –főcsatorna 8+044 km szelvénye, parti bevezetéssel. A befogadó a 28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet szerint 3. időszakos vízfolyás kategória besorolású.

A forráskúti csatornahálózat a Forráskúton keletkező szennyvizeket vezeti a négy település közös szennyvíztisztító telepére. A szennyvízelvezetés a település területén elsősorban gravitációsan történik. Ehhez megépült 10 174,95 fm gravitációs gerincvezeték és 6 338,55 fm gravitációs bekötővezeték. A településen 5 db átemelő üzemel, melyből egy végátemelőként és 4 közbenső átemelőként működik. Forráskúthoz 7 423,06 fm szennyvíznyomó-szállító vezeték tartozik összesen.

Az új lakóterületek, a belterületen és annak közelében kijelölt bővíthető ill.újonnan létesítendő gazdasági,kereskedelmi és szolgáltató területek szennyvize a községi hálózatra ráköthető.

12. CSAPADÉKVÍZELVEZETÉS

Forráskút Község területe az Algyői belvízrendszer Dorozsma-Majsai öblözetéhez tartozik.

A község belterületén keletkező csapadék- és belvizek befogadója a Dorozsma-Majsai főcsatorna és a Dorozsma-Majsai II. csatorna. A település belterületét mesterséges vízválasztóként négy vízgyűjtő területre osztja a Felszabadulás, Jókai, Csongrádi és Gárdonyi utca. A meglévő, jórészt nyíltszelvényű gravitációs árokrendszert kiegészítve ill. a község teljes vízgyűjtő területét

figyelembe véve, ami 73 ha és a mértékadó csapadék terhelés 486 l/s, folyamatban van a vízjogi engedélyezési terv készítése

Megbízói igényként felmerült záportározók létesítése, melyhez két helyszínt javasolunk. Tartós oldaltározó létesíthető a Dorozsma –Majsai főcsatorna mellett a belterülettől északra. Pillanatnyi tározásra alkalmas területet jelöltünk a község délkeleti közigazgatási határának közelében, a Dorozsma-Majsai II.csatornának a főcsatornába való bekötés előtti szakasza mentén.

13. GÁZELLÁTÁS

Forráskút az FGSZ Zrt. (Földgázzállító Zrt.) tulajdonában és üzemeltetésében lévő Üllési gázátadó állomásról kap földgázt az Üllés - Bordány nagyközpnyomású (8 bar-os) vezetékről leágazó DN110 PE 8 bar-os gázelosztó vezetéken keresztül. A térség többi településeinek gázellátása is az Üllési gázátadóról történik, de Forráskút hosszútávú, és az esetleges fejlesztéseket is biztonsággal kiszolgáló ellátása biztosított, ugyanis az Égáz-Dégáz Földgázelosztó Zrt. az Üllési gázátadótól induló, Bordány-Zákányszék-Forráskút irányba tartó vezetékét kapacitásbővítés miatt, már évekkkel ezelőtt egy párhuzamos vezeték kiépítésével megerősítette.

A betápláló gázelosztó vezeték Üllés – Forráskút összekötő úttal párhuzamosan halad az útelágazástól Forráskút gázfogadó állomásig, Üllés és Forráskút községek külterületén. Első sorban a község földgáz ellátására szolgál, de idő közben fogyasztói igények alapján különböző külterületi, mezőgazdasági telephelyek és tanyás ingatlanok gázellátására is kiépültek erről leágazó nagyközpnyomású gázelosztó vezeték szakaszok. A kiindulási pontnál külön tolózárok segítségével mindkét Üllés gázátadó felől jövő párhuzamosított vezetékről (egyszerre és külön – külön is) üzemeltethető - Forráskút ellátását biztosító - DN110PE betápláló gázelosztó vezeték kapacitása hosszútávra is kielégítő.

A gázfogadó állomás előtt kiágazik egy DN110 mérettel induló gázelosztó vezetékrendszer, mely délről megkerüli Forráskút községet és több elágazáson keresztül ellát sok mezőgazdasági telephelyet és tanyás ingatlant. Ezen gázelosztó vezeték elmegy egészen a szegedi főútig, majd keresztezve azt ellát még egy pár ingatlant.

Fogadó állomás a község külterületi részén a Jókai Mór u. folytatásán, Üllés irányában a 039/67 Hrsz.-ú ingatlanon található. Az ingatlan szintén az Égáz-Dégáz Földgázelosztó Zrt. tulajdonában van. A nyomásszabályozó az eredeti KÖGÁZ típus helyén felújításra került 2005 évben.

A községet ellátó nagyközpnyomású külterületi, és 3 bar-os, belterületi, alap gázelosztó hálózata 1985-ben épült meg. Azóta történt fejlesztések eredményeként minden utcában, (ahol értelmezhető a gázfelhasználás) van gázvezeték. Minden belterületi lakóingatlan vagy már ellátott, vagy közvetlenül ellátható földgázzal. A kiépített gázelosztó hálózat alapvetően sugaras, de ahol az utcák nyomvonala találkozik egymással ott a gázelosztó vezetékek is össze vannak kötve, tehát hurkolt is. A vezetékrendszer átlagos fektetési mélysége -1,1 – 1,2 m, műszaki állapota jó.

A Csongrádi u. folytatásaként DN63PE csőből külterületen halad egy középnyomású gázelosztó vezeték egészen Balástya község területéig, ellátva a már Balástyán külterületén párszáz méterre található baromfitelepet és az út közben lévő tanyás ingatlanok egy részét.

A gázfogadó állomás és a kiépített gázelosztó hálózat kapacitása távlatban is megfelelő. A belterületen jelentős fejlesztés nem várható, így a gázelosztó hálózat számottevő bővítése, és átalakítása sem.

14. KÖRNYEZETVÉDELEM

Levegővédelem

A település levegője gyakorlatilag minden légszennyező anyagra nézve még terhelhető.

A levegő szennyezettségét döntően a hőtermelésből és a közlekedésből adódó emissziók határozzák meg. A deflációs külterület miatt számottevő hatással van a levegő minőségére a külterületről transzmisszió útján bekerülő por is. A levegő minőségét pozitívan befolyásolja hogy a településen hőtermelésre primer energiahordozóként jelentős hányadban földgázt használnak. A háztartások éves földgázfelhasználása a földgáz árának emelkedésével párhuzamosan, folyamatosan csökkent. A földgáz felhasználás csökkenése részben az energiatakarékos szemléletnek de döntően a szilárd tüzelőanyagok részarányának a növekedésével magyarázható. A szilárd tüzelőanyagok használata a földház tüzeléshez viszonyítva levegőtisztasági szempontból kedvezőtlenebb mivel a levegőterheltségi szintet a földgáztüzeléshez viszonyítva nagyobb mértékben növeli.

A biomassza tüzelés klímapolitikai szempontból viszont kedvező. A klímapolitikai szempontok figyelembe vétele Forráskút szempontjából kiemelt jelentőséggel bír, mivel a Duna-Tisza közi Homokhátságon helyezkedik el és az EU felmérése szerint Magyarországon ez a terület lehet a klímaváltozás egyik első áldozata. A Homokhátságot az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) is félsivatagi területnek nyilvánította.

Az ülepedő porterhelést elsősorban a deflációs külterületről transzmisszió útján bekerülő por okozza. A szálló porterhelés jelentős részét a hőtermelő berendezések (beleértve az ipari technológiai hőtermelő berendezéseket is) valamint közlekedés kibocsátásai okozzák. A községben, bár a lakóingatlanok földgázzal történő ellátottság gyakorlatilag 100 %-os, a földgáz árának növekedése miatt egyre több háztartás áll át részben vagy egészben az egyéb tüzelőanyagok (szén, fa, és minden éghető anyag) használatára ami levegővédelmi szempontból kedvezőtlen.

A hulladéklerakó rekultivációja befejeződött ami kedvező hatással van a levegő minőségére.

Vízvédelem

Forráskút területe természetes felszíni vízfolyásokban szegény. Ez azzal magyarázható, hogy a homokhátra hulló csapadék a homok nagy vízáteresztő képessége miatt azonnal beszivárog. így a lehullott csapadék nem felszíni erek, patakok formájában szállítódik a Tisza felé, hanem a felszín alatt áramlik.

A terület síksági jellegből és vízháztartási tulajdonságaiból adódik, hogy a felszíni vízerózió mértéke csekély, csupán a nagycsapadékok lemosó hatása figyelhető meg, azonban ez május – július között jellemző, amikor a növényzet csillapítja ezt a hatást.

A legtöbb csatorna jellemzően követi a természetes deflációs mélyedések ÉNy-DK irányú futását, és kivétel nélkül a Tiszába torkollanak, vizüket többnyire gravitációsan bevezetve a befogadóba.

A csatornák funkciójukat tekintve szinte kivétel nélkül a homokhátságon megjelenő belvizek elvezetése céljából létesültek. A belvíz-elvezetési funkcióval rendelkező vízfolyások alapvető társadalmi érdekeket szolgálnak, ezért az erősen módosított állapotba történő besorolásuk indokolt. A hátság és a Tisza völgye közötti nagy (50-60 m-es) szintkülönbség nem tette lehetővé a Tisza irányából a csatornák mentén történő vízpótlást, így a belvízmentesítéssel párhuzamosan megjelent a területen a vízhiány problémája.

Forráskút területét a felszín alatti vizek állapota szempontjából a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet, figyelembe véve a 219/2004. (VII. 21.) korm. rendelet előírásait, az "érzékeny" területek közé sorolja.

A felszínalatti vizek közül a felszínhez legközelebb található a talajvizet. A homokvidék talajvize részben az elmúlt évtizedek szárazabb időjárása, részben a területhasznosítási változások és vízrendezések hatására drasztikusan csökkent. A talajvíz korábban kb. 2 m mélyen helyezkedett el, mára ez 2-4 méterrel csökkent. Az utóbbi csapadékos évek csak megállítani tudták ezt a csökkenést. A talajvízsüllyedést tovább gyorsítják az illegálisan létesített „öntöző” tavak, amelyek nyári intenzív párolgása és a fokozott vízkitermelés a környék

talajvízgazdálkodását tovább rontja. A területen talajvízállási maximumot tavasszal (április-március) talajvízállási minimumot ősszel (október) észlelhetünk.

A felhagyott, rekultivált települési szilárdhulladék lerakó már nem fogja tovább szennyezni a felszín alatti vizeket. A rekultivált hulladéklerakó környezetében a rekultivációs terv szerint – mivel a tervezett rekultiváció után is potenciális szennyezőforrás marad – talajvízminőség monitoring rendszer került kiépítésre.

Továbbra is gondot fog jelenteni a külterületi ingatlanok szennyvízelhelyezése melyeknél egyedi szennyvízkezelési eszközöket kell alkalmazni.

A felszín alatti vízbe ill. a földtani közegbe közvetve ill. közvetlenül bevezetett előtisztított szennyezett vizek nem okozhatják a felszín alatti víz ill. a földtani közeg hatályos jogszabályban ill. hatósági határozatban előírt szennyezettségi küszöbértékének túllépését.

További terhelést jelent az intenzív mezőgazdasági művelés és az állattartás.

A talajra és talajvízre továbbra is terhelést jelentenek a légkörből kimosódó és lehulló szennyezőanyagok.

Hulladékgazdálkodás

A forráskúti települési szilárdhulladék lerakó a község ÉK-i részén a Forráskút dűlőben került kialakításra műszaki védelem nélkül. A települési szilárdhulladék lerakót be kellett zárni mert nem felelt meg a hatályos környezetvédelmi előírásoknak. A hulladéklerakó rekultivációja jelentősen megváltoztatta a lerakó korábbi környezetét. Megszűnt a közvetlen környezeti kockázat és a felszín alatti és feletti vizek szennyeződésének a veszélye, javult a levegő minősége, és rendezett lett a tájkép is.

Forráskúton a települési szilárdhulladék begyűjtését engedéllyel rendelkező szervezet végzi. A begyűjtött hulladékok a korszerű, műszaki védelemmel ellátott, a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő Szeged, Sándorfalvi úti Regionális Hulladékkezelő Telepe kerül beszállításra.

A gyűjtés heti egy alkalommal történik. Lomtalanítást évente egy alkalommal szerveznek. A községben szelektív hulladékgyűjtő szigetet is kialakítottak. A gyűjtőszigeten a szelektíven gyűjtött hulladékokat (fehér üveg, színes üveg, papír, műanyag) lehet elhelyezni. A községben a felhagyott, rekultivált depónia mellett hulladékudvar került kialakításra ahová a lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok is beszállíthatók

Zaj- és rezgésvédelem

Üzemi eredetűek a település területén végzett gazdasági tevékenység érdekében működtetett zajforrások: gépek, szórakoztató ipari és kereskedelmi létesítmények, közlekedési telephelyek.

A gazdasági tevékenység súlypontját a mezőgazdasági – üvegházi és fóliás kertészeti tevékenység képezi. A település délnyugati szélén a benzinkút közelében alakítottak ki a kisipari vállalkozások számára gazdasági területet. Ezekon túl jelentős üvegházi és fóliás telephelyek található zömében a külterületi részen. Az utóbbiak zajvédelmi szempontból elegendően távol vannak a lakóterülettől. Számottevő üzemi zajforrás nincs a település belterületén.

A lakóterületbe beékelődve számos kisebb telephely fordul elő. Ezek zajkibocsátása a végzett tevékenységtől, a műhely kialakításától függ. Egyedi műszaki zajcsökkentésük általában megoldott, vagy megoldható.

A szolgáltató létesítményektől származó zajok a boltok hűtő rendszerétől és a vendéglő környezetében okozhatnak zajpanaszt.

Forráskút környezeti zaj-és rezgéshelyzetére jelentős hatással van a település tengelyében haladó 5405. sz. Szeged - Soltvadkert összekötő út, amiből a településen belül ágazik ki kelet felé az 5422-es Balástya – Forráskút és nyugat felé az 5426. sz. Forráskút – Üllés felé vezető út.

Az építkezések környezetében jelentkező zajok időszakosak és kevésbé kiterjedtek, mint az üzemi és közlekedési eredetűek. Az építési zajokat település rendezési eszközökkel alig lehet befolyásolni.

15. VILLAMOSENERGIA-ELLÁTÁS, KÖZVILÁGÍTÁS, ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

A települést nagyfeszültségű hálózat nyomvonala nem érinti.

Középfeszültségű (20kV-os) elosztóhálózat: A települést a Kistelek – Üllés 20 kV-os légvezetékes hálózat látja el villamos energiával. A 20 kV-os légvezetékes hálózat az EDF DÉMÁSZ Hálózati elosztó Kft. tulajdona.

A középfeszültségű külterületi hálózat teljes egészében légvezetékes rendszerű. A településen belül is légvezetékes 20 kV-os rendszer van kiépítve. A 20kV-os légvezeték jelenlegi kiépítettsége, műszaki állapota alkalmas a település középtávú ellátására. Új 20 kV-os gerinc hálózat építése nem várható. Az energiaigénnyel járó bővítések kiszolgálásához 20 kV-os csatlakozó vezetékek építése válhat csak szükségessé.

Transzformátorállomások: A külterületi és belterületi transzformátorállomások a légvezetékes 20 kV-os hálózathoz igazodóan oszlop transzformátorállomások. A község belterületén 7 db oszloptranszformátor üzemel. A külterületen 30 db oszlop transzformátorállomás biztosítja az elektromos energiaellátást.

A meglévő 20/0,4 kV-os transzformátorállomások a jelenleg felmerülő elektromos energiaigényt biztosítani tudják. Korszerűsítésre, illetve átépítésre néhány, elsősorban a belterületén levő állomás szorul. Új nagy teljesítmény igény jelentkezése esetén, belterületen a meglévő 20 kV-os légvezetékéről leágazó 20 kV-os kábelhálózatra telepített új betonházas, vagy épületbe telepített 250 kVA – 1000 kVA teljesítményű BHTR betonházas tip. transzformátor-állomások építése válhat szükségessé.

Kisfeszültségű hálózat: A meglévő kisfeszültségű hálózat többségében légvezetékes, illetve légkábeles kiépítésű. A külterületen a jövőben is légkábeles kisfeszültségű hálózat építhető. A belterületen a villamosenergia ellátó hálózat a település teljes területén kiépült. A fejlesztéshez szükséges villamosenergia igény általában hálózat bővítéssel és trafó cserével biztosítható. A belterületen a meglévő kisfeszültségű hálózatok felújítása esetén, a csupasz légvezetékes hálózatok légkábeles hálózatra történő átépítése lehetséges. Új hálózat lehetőség szerint földkábelrel építhető.

A település közvilágítása: A település közvilágítási hálózatának korszerűsítése megtörtént, a közvilágítás megfelelő. Az új beépítésű területen, a kisfeszültségű hálózattal azonos módon, földkábeles beton kandaláberes közvilágítás építését javasoljuk. A város közvilágítási lámpatestei Nátrium lámpás, illetve kompakt fénycsöves, ma már nem korszerű típusúak. A meglévő lámpatesteknek a ma korszerű „LED” lámpatestekre történő cseréje javasolt.

Távbeszélő ellátás: Forráskút községben a telefonhálózat a település teljes egészére kiépült. A telefonhálózat üzemeltetője az Invitel Zrt. A település a 62 sz. körzetszám alatt a távhívó hálózatba van bekötve. A távbeszélő csatlakozás hagyományos rézerű kábellel Üllés irányából van kiépítve. A kábel az Üllés-Forráskút összekötő út mentén halad a Dózsa György utcában levő telefon központig. A központ korszerűsítése digitális központra megtörtént. A központ helye: Dózsa György utca, DLU digitális központ. A telefonközpontból a kitáplálások földkábelesek, de a hálózat többségében légvezetékes kiépítésű. Igény esetén a telefonhálózat bővíthető.

Kábeltelevíziós hálózat: A KTV hálózat az Üllés – Forráskút - Csólyospálos optikai kábelre csatlakozik. Az optikai kábel az Üllés - Forráskút összekötő út északi oldalán a DÉMÁSZ 20 kV-os oszlopsorán halad Forráskút határáig. A csatlakozó optika a Jókai utcában a DÉMÁSZ kisfeszültségű oszlopsorán jut el a Fő utca 39. sz. előtt telepített „ONU” készülékig. Innen a Fő utcán a DÉMÁSZ oszlopsorán, majd a külterületen saját oszlopsoron halad Csólyospálos irányába.

Mikrohullámú rendszer: A települést meglévő mikrohullámú rendszer biztonsági zónája nem érinti, és új mikrohullámú rendszer kiépítését nem tervezik.